

TBMM
ADALIKLARIN EŐİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŐKANLIĐI

Sayı : 8341

Tarih : 11.10.2024

18489

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐI'NA

AŐaĐıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
11.10.2024

NEVTOZ UYSAL ASLAN

Őırnak Milletvekili

İmralı Ada Hapishanesi'nde tutulan Sayın Abdullah Öcalan, Veysi Aktaş, Ömer Hayri Konar ile Sn. Hamili Yıldırım'dan 43 aydır haber alınmamaktadır.

Kürt meselesinde siyasi muhataplığı ve çözümlü gücü tartıŐmasız olan Sn. Öcalan'dan en son haber alma tarihi 25 Mart 2021'dir. Bu haber alma hali Abdullah Öcalan'ın kardeŐi Mehmet Öcalan ile yaptığı birkaç dakika süren kesintili telefon görüşmesidir. Abdullah Öcalan'ın avukatları ile en son görüşmesi ise 7 Ağustos 2019 tarihli olup, bu tarihten bu yana hiçbir avukat görüşü yapılmamıŐtır.

Ada hapishanesinde 27 Temmuz 2011 yılından 2 Mayıs 2019 tarihine dek 8 yıl boyunca kesintisiz bir biçimde avukat görüş yasağı uygulanmıŐtır. 2019 yılında 5 defa avukatlarıyla görüşebilen Sn. Öcalan'a, 7 Ağustos 2019 tarihli son avukat görüşü sonrası yine kesintisiz bir biçimde bu yasak uygulanmıŐtır.

Dünyanın hiçbir yerinde eŐi benzeri bulunmayan bu uygulama ve hukuk dıŐılıĐa karŐı aile ve avukatları tarafından yapılan tüm başvurular, hapishane idaresi tarafından sürekli tekrarlanarak verilen disiplin cezaları gerekçe gösterilmiŐ ve sonuçsuz bırakılmıŐtır. HukuksuzluĐun bile istisna halini oluŐturan bu durum, avukatlara tebliğ edilmesi zorunlu olan idari ve yargısal yasaklama kararların avukatlara tebliğ edilmemesi ile sürdürülmüŐ, avukatların dosyadan fotokopi almaları dahi engellenmiŐtır.

5 Ağustos 2020'de İŐkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT)'nin açıkladığı raporda; İmralı Ada Cezaevi'nden hiçbir şekilde haber alamama halini "incommunicado" yani mutlak iletiŐimsizlik olarak tanımlamıŐ ve bu durumun kabul edilemez olduğunu belirtmiŐtır.

Sn. Öcalan'ın avukatları tarafından 29 Temmuz 2022 tarihli bir başvuru ile İmralı Ada Hapishanesinde uygulanan mutlak tecrid Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi'nin gündemine de taşınmıştır. BM İnsan Hakları Komitesi, 6 Eylül 2022 tarihinde başvuruya ilişkin ***başvurucuların maruz kaldıkları incommunicado tutulma haline son verilmesini ve başvurucuların kendi seçecekleri bir avukata derhal ve herhangi bir kısıtlama olmaksızın erişimine olanak tanınması*** yönünde tedbir kararı almıştır.

Ancak devlet ve hükümet yetkilileri Komite'nin bu tedbir talebini yerine getirmemiştir. Aksine bu karara yeni keyfi aile ve vasi ziyaretleri, telefon ve avukat yasaklarıyla yanıt vermiştir. Bunun üzerine tedbir kararının yerine getirilmemesi nedeniyle avukatlar tarafından yapılan ikinci başvuru sonucunda BM İnsan Hakları Komitesi, ***incommunicado tutulma haline son verilmesini ve kendi seçecekleri bir avukata derhal ve herhangi bir kısıtlama olmaksızın erişim sağlanması*** konusundaki 19 Ocak 2023 tarihli ikinci tedbir talebini Türkiye'ye iletmiştir. Ancak alınan bu karar da uygulanmamıştır.

Temmuz 2024 yılında BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliğine bağlı İşkence Karşıtı Komitesi (CAD)'nde birçok ülkeden sivil toplum örgütlerinin hak ihlallerini içeren raporları görüşülmüştür. 17 Temmuz tarihli yapılan oturumlarda Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD), Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (TOHAV), Medya ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (MLSA) ile The World Organization against Torture (OMCT) tarafından hazırlanan rapor Komiteye sunulmuş ve İmralı'da uygulanan insanlık dışı mutlak tecrid bir kez daha gündeme gelmiştir. BM İşkence Karşıtı Komitesi yapılan görüşmeler sonrasında Sonuç Gözlemlerini kamuoyu ile paylaşmıştır.

Komite, halihazırda İmralı Cezaevi'nde tutulan Sn. Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş ile ilgili olarak; avukatlarıyla temaslarının fiilen süresiz olarak yasaklanmasıyla sonuçlanan disiplin yaptırımlarının uygulanmasından endişe duyduğunu, yine 25 Mart 2021'den bu yana hücrede tutulmalarından derin endişe duyduğunu ve bazı mahpusların dokuz yılı aşkın süredir avukatlarıyla görüşemediğini ifade etmiştir.

Komite, bazı durumlarda herhangi bir salıverilme ihtimalinin bulunmadığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası rejimine ilişkin endişelerini dile getirmiş, bu tür cezalara çarptırılan yaklaşık 4.000 mahpusun sosyal temas ve ziyaretleri ciddi şekilde kısıtlayan katı tutukluluk koşullarından özellikle endişe duyduğunu ifade etmiştir. Komite, bu tür kısıtlamaların sağlık hizmetlerinde bile uygulanmaya devam etmesinden kaynaklı kaygı duyduğunu belirtmiştir.

Ayrıca Komite, Türkiye'den 26 Temmuz 2025 tarihine kadar, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ve İmralı Ada Hapishanesinde tutulan Sn. Öcalan ve diğer 3 kişi hakkında; aileleri ve yasal temsilcileriyle görüşmelerinin kolaylaştırılması, olağanüstü hâl sırasında yürürlüğe giren ve temel yasal güvencelerden yararlanmayı etkileyen mevzuatın yürürlükten kaldırılması konusundaki tavsiyelerinin takibi hakkında Türkiye'nin bilgi vermesini talep etmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi tarafından 6 Eylül 2022 ve 19 Ocak 2023 tarihli alınan tedbir kararları neden bekletilmekte ve uygulanmamaktadır? Bu kararların uygulanmamasına engel ve gerekçeler nelerdir?
- 2- Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve BM İnsan Hakları Komitesi kararlarını uygulamamaktaki ısrarının nedeni nedir?
- 3- Komite tarafından alınan tedbir kararları ne zaman uygulanacaktır?
- 4- Türkiye uluslararası sorumluluklarını neden yerine getirmemektedir?
- 5- 43 ay hiçbir haber alınma hali tecrit değil midir? Dünyada böylesi bir uygulamanın başkaca bir örneği var mıdır?